

FÄLTFÖRSÖK MED DISKNING MED WEBBA MEJERIDISK VID LÅG TEMPERATUR

Bakgrund

WEBBA har utvecklat ett diskmedel för diskning av mjölkkningsanläggningar med avsikten att skapa en produkt som är mindre känslig för låg diskningstemperatur än konventionella produkter. För att bedöma möjligheterna för att diskmedlet skall fungera vid lägre disktemperatur än normalt måste detta provas i praktisk användning.

Förförsök

En plan för inledande försök i avsikt att ge underlag för en bedömning om huruvida det är intressant med en mer omfattande prövning har beskrivits 1992-06-01.

Fortsatta försök

Under förutsättning att dessa orienterande försök ger positivt resultat kan en mer omfattande studie planeras. Olika metoder för fältförsök har provats i olika sammanhang. Flera bygger på att en grupp gårdar väljs ut för försöket och en motsvarande grupp gårdar väljs ut som referensgrupp och resultaten bearbetas statistiskt. Andra metoder bygger på att varje leverantör fungerar som referens till sig själv. Det har också diskuterats i vad mån leverantörerna skall följas upp genom besök då sådana kontakter stör genom att man måste räkna med att uppmärksamheten på att man deltar i ett försök då skärps. I ett fall där man inte enbart testat ett nytt diskmedel utan en ny diskmetod är det svårt att åstadkomma förutsättningar för ett rent statistiskt försök. Det kan också vara nödvändigt att vid utprovning av en ny diskmetod göra analyser utöver konventionella totalantal för att söka upptäcka om en ogynnsam förändring av bakteriefloran sker. En för k-mjölkskvaliteten särskilt kritisk organism är *Bacillus cereus*, en sporbildande bakterie som finns i jord och på gräs och vid bristande mjölkkningshygien kan kontaminera leverantörmjölken och därmed råvaran. *B. cereus* kan förökas och sporulera i dåligt rengjord utrustning.

Fältförsök I

En försöksuppläggning där diskmetoden provas på 20 gårdar under 3-4 månader och uppföljning av diskresultatet sker genom visuell inspektion av anläggningen samt bakteriologisk analys av mjölken under försöksperioden och under en jämförelseperiod före försökets början kan genomföras till en kostnad av mellan 150.000 och 200.000 kronor. Inom denna ram ryms då även vissa selektiva bakteriologiska analyser av enklare slag (till exempel värmeresistenta bakterier, psykrotrofa bakterier) i leverantörmjölken. (Uppskattningen innefattar förutsedda försökskostnader. Om problem uppstår i någon eller några anläggningar till följd av försöket, till exempel så att anläggningen måste repareras, extra besök göras eller kostnader för avdrag på grund av försämrad mjölk kvalitet uppstår tillkommer kostnader härför.)

Fältförsök II

För att undersöka om det finns en risk för ökade halter *B. cereus*-sporer måste mer omfattande provtagning och mer komplicerade analyser göras. Halterna *B. cereus*-sporer i mjölk är mycket låga varför analys av mjölk genom konventionell plattspridning inte är tillämpbar. En ytterligare svårighet i detta avseende är att halten *B. cereus*-sporer normalt varierar mycket kraftigt med yttre omständigheter, till exempel säsong, väderlek och mjölkkningshygien, att förekomsten och halterna av *B. cereus* i leverantörmjölk inte är väl kända och att erfarenheterna av sådana undersökningar är begränsade. Ett försök att mäta *Bacillus cereus* kan göras genom att vid besök göra svabbprov alternativt sköljprov och analysera *B. cereus* med filtreringsmetodik. Sådana analyser skulle exempelvis kunna göras hos 10-15 leverantörer 3 gånger per leverantör under 1 månad före en försöksperiod och 3 gånger under 1 månad under försöksperioden. En sådan jämförelse måste planeras väl med hänsyn till säsongsvariationer. Kostnaderna för en sådan provtagning / analys kan uppskattas till 150.000 till 200.000 kronor ytterligare. Det måste dock påpekas att det på grund av ovan diskuterade svårigheter inte kan garanteras att en sådan undersökning ger entydiga resultat eller blir tillräckligt omfattande.

Överenskommelse

Ovanstående är preliminära förslag och mer detaljerade försöksplaner och kostnadsförslag kan utarbetas om och när försök blir aktuella. I sådant fall träffas även överenskommelse avseende villkor såsom utnyttjande av resultat och så vidare.

